గత పది సంవత్సరాలుగా, ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఉన్న లక్షలాదిమంది తెలుగువారిని అలరిస్తున్న కిరణ్ ప్రభ టాక్ షోలు, యు ట్యూబ్లో 600 పైగా ఉన్న విషయం కౌముది పాఠకులకు తెలుసనే అనుకుంటున్నాము. కొంతమంది పాఠకులు ఆ టాక్ షోలకు అక్షరరూపం ఇస్తే బాగుంటుందని అడుగుతున్నారు. వారి సూచనలమేరకు ఆ టాక్ షోల నుంచి ఎంపికచేసిన కొన్నింటిని నెలనెలా ఇలా అక్షరరూపంలో మీకందిస్తున్నాము.

ల్యారీ బ్రిలియంట్

మూడవ భాగం

ప్రపంచ ఆరోగ్య సంస్థ కార్యక్రమాలు ప్రారంభం

వరల్డ్ హెల్త్ ఆర్గనైజేషన్ మశూచి నిర్మూలనా కార్యక్రమాన్ని అమలు చేయటం ప్రారంభించిన 1973 జూన్, జూలై నెలలకు, భారతదేశంలో మశూచి, దక్షిణాది రాష్ట్రాల కంటే ఉత్తరాది రాష్ట్రాలైన మధ్యప్రదేశ్, బీహార్, పశ్చిమ బెంగాల్ లో ఎక్కువగా ఉండేది. అందుకని నిర్మూలనా కార్యక్రమం అక్కడ మొదలైంది. మశూచి నిర్మూలన అంటే కేవలం టీకాలు వేయటమే అయితే ఇంత సంక్లిష్టత ఉండేది కాదు. మరింత లోతుగా అధ్యయనం చేసి ఒక పద్ధతి ప్రకారం అమలు చేయాల్సిన ప్రణాళిక. ఎందుకంటే ప్రజలకి, ముఖ్యంగా గ్రామీణ ప్రాంతాల వాళ్ళకి, మశూచి, అంటే అమ్మవారు, అనే మూఢనమ్మకం ఉండేది. మశూచి వచ్చిన వాళ్ళకి వేపమండలు వేసేవాళ్ళు. మందులు వాడితే అమ్మవారికి కోపం వస్తుందని దూరంగా ఉంచి, అమ్మోరి శాంతికి పూజలు చేయడం, ఇలా ఉండేవి అప్పటి పరిస్థితులు.

అలాంటప్పుడు కుటుంబసభ్యుల్లో ఎవరికైనా మశూచి వస్తే ఇంటి నుంచి బయటకు వచ్చేవాళ్ళు కాదు.
ఇలాంటివన్నీ మశూచి నిర్మూలనకు అడ్డంకులుగా ఉండేవి. ఈ నేపథ్యంలో ప్రపంచ ఆరోగ్య సంస్థ వాళ్ళు ఊరూరా వెళ్లి, అక్కడ ప్రజలకు నచ్చజెప్పి, కనుక్కోవటం పెద్ద సమస్యగా ఉండేది. టీకాలు వేసుకుంటూ వెళితే ఎంతమందికి వేస్తారు? వ్యాధి వచ్చిన వాళ్ళు ఒక చోటి నుంచి మరో చోటికి వెళితే వాళ్ళకు కూడా వేయాలి. ఇలాంటి సమస్యల వల్లనే 150 సంవత్సరాలుగా టీకాలు అందుబాటులో ఉన్నప్పటికీ మశూచిని అదుపు చేయలేకపోయారు.

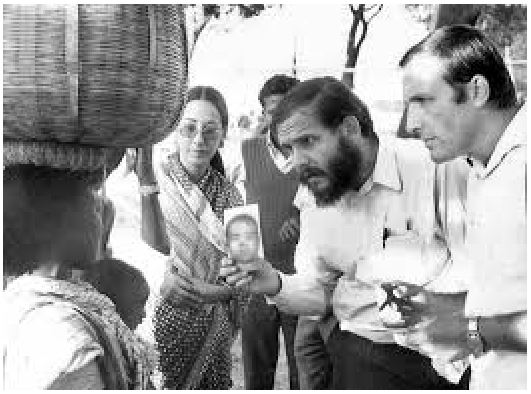

రింగ్ వ్యాక్సినేషన్ అనే ఒక కొత్త ప్రణాళికను సిద్ధం చేశారు ప్రపంచ ఆరోగ్య సంస్థ వాళ్లు. రోగి ఎక్కడ ఉన్నాడో కనుక్కుని ఆ చుట్టూ ఉన్నవాళ్లకు టీకాలు వేయటం. ఈ పద్ధతి ఇతరదేశాల్లో సత్ఫలితాలు ఇచ్చింది. అదే పద్ధతిని భారతదేశంలో కూడా అమలు పరచాలనుకుంటున్నారు ప్రపంచ ఆరోగ్య సంస్థ వాళ్ళు.
భారత ప్రభుత్వం నుంచి అనుమతి రాగానే ప్రపంచ ఆరోగ్య సంస్థ కార్యక్రమాలు పూర్తి స్థాయిలో ప్రారంభమయ్యాయి. వరల్డ్ హెల్త్ ఆర్గనైజేషన్ బృందంలో విదేశాల నుంచి వచ్చిన డాక్టర్లు చాలా మంది ఉండేవాళ్ళు. ఇంకా వేలాది మంది వాలంటీర్లు ఉంటారు. వాళ్ళ పని ఊరూరా వెళ్లడం, ఇంటింటికి తిరగడం, ఎవరింట్లో మశూచి రోగులు ఉన్నారో కనుక్కోవటం. అలా డాక్టర్లు, సిబ్బంది ఊరూరా తిరగటాన్ని ఫీల్డ్ వర్క్, క్షేత్రకార్యాచరణ అంటుండే వాళ్లు.
1973 జులై, ఆగస్టుల్లో ఫీల్డ్ వర్క్ మొదలైంది. ఇంక బ్రిలియంట్ విషయానికొస్తే ఆయన కేవలం గుమాస్తా మాత్రమే కదా! కొత్తగా వచ్చిన డాక్టర్లకి ట్రైనింగ్ మాన్యువల్ తయారు చేయడం, స్థానికంగా వచ్చే కార్యకర్తలకు రోజు వారి జీతాలు ఇవ్వటం. అలాగే ఈ ఫీల్డ్ లో జరిగే కార్యక్రమాలను ఏరోజుకారోజు కేంద్రకార్యాలయానికి నివేదించటం వంటి గుమస్తా పనులు.

డాక్టర్ అయ్యుండి కూడా వైద్య సేవలు లేక పోతున్నాను అని మొదట్లో బాధపడే వాడు, కానీ 'చేసేది ఏదైనా చిత్తశుద్ధిగా చెయ్యాలి' అనే గురువు మాటను గుర్తుపెట్టుకుని డాక్టర్ని కలిసి ఫీల్డ్ వర్క్ లో ఇంటింటికి తిరిగేవాడు. ఎప్పుడూ భార్య గిరిజ కూడా వెంట ఉండేది.

మీరట్ లో క్షేత్రస్థాయి పనులు

వాళ్ల ఫీల్డ్ వర్క్ మీరట్ లో 1973 లో మొదలయింది. ల్యారీ అలా గుమాస్తాగానే వెళ్ళిపోయి ఉంటే, ఆయన గురించి ఇంత సేపు మాట్లాడుకునే అవసరం ఉండేది కాదు. అక్కడి నుంచి ల్యారీ పాల్గొన్న ప్రతి దశలోనూ తనని తాను నిరూపించుకునేలాగా పని చేసేవాడు. మొదట్లో క్లర్కుగా పని చేసినప్పుడు, ఆ తర్వాత డాక్టరుగా పదోన్నతి పొందిన పిమ్మట, రెండేళ్ల పాటు ఉత్తర భారత దేశంలోని పల్లె పల్లెల్లో, అరణ్యాలలో, కొండల్లో, గుట్టల్లో

తిరుగుతూ ల్యారీ అందించిన సేవలు, ఆయన ఎదుర్కొన్న సమస్యలు, ఆయన చేసిన సాహసాలు, ఇవన్నీ ఆయనను ఈరోజుకు కూడా మనం మాట్లాడుకునే వ్యక్తిగా, ప్రత్యేకమైన వ్యక్తిగా, అద్భుత వ్యక్తిగా నిలబెట్టాయి.

కరోలీ బాబా అనారోగ్యం

ఆ వివరాలను మనం వరుసన తెలుసు కుందాం. ప్రపంచ ఆరోగ్యసంస్థ వాళ్లతో కలిసి ల్యారీ పనిచేయడం మొదలైన నెలరోజులకు కరోలి బాబా ఆరోగ్యం దెబ్బతిన్నది. గుండెల్లో నొప్పి వస్తోంది. వైద్యులు చికిత్స చేస్తున్నారు. వారాంతపు శలవుల్లో ల్యారీ బ్రిలియంట్, ఆయన దగ్గరకు గిరిజ వెళ్ళి వచ్చే వాళ్లు. ల్యారీ ఉన్నపుడు ఆయనచేత బాబా గుండెలమీద మందు రాయించుకునే వాడు. 1973 సెప్టెంబర్ లో కరోలీ బాబా కన్ను మూశాడు.

బాబా మరణించినప్పటికీ ఆయనకు ఇచ్చిన మాట నిలబెట్టుకుంటూ, ఆయన ఇచ్చిన నమ్మకాన్ని నిలబెట్టుకుంటూ ల్యారీ బ్రిలియంట్ ముందుకు నడిచాడు. తాను నమ్మిన విధానం, బాబా ఇచ్చిన విశ్వాసం అద్భుతమైన కలయిక. ఈ బాబా పరిచయం కేవలం రెండేళ్లు. ఇప్పుడు 76 సంవత్సరాల వయసులో కూడా కరోలీబాబాను గుర్తు చేసుకోకుండా ఆయన ఎక్కడా ఉపన్యాసం ప్రారంభించడు, కొనసాగించడు.

అది తర్కానికి అందని ఒక అద్భుతమైన అనుభూతి, వాళ్ళిద్దరికే తెలియాలి. మళ్లీ మనం ల్యారీతో కలిసి ఫీల్డ్ వర్క్ గురించి తెలుసుకుందాం. మీరట్ లో మశూచి గురించి ఏ పని చేసినా మార్పు ఉండేది కాదని చెప్పుకున్నాం కదా. దీనికొక ఉదాహరణ. పరిసర పల్లెల్లో ఇంటింటికి తిరిగాడు.

విమానాలలో కరపత్రాల పంపిణీ

మశూచి గురించి ప్రచారం చేయటానికి, ఎవరైనా రోగులు ఉంటే చెప్పమని గ్రామీణ ప్రాంతాల ప్రజలకి కరపత్రాలు పంచడం ఒక కార్యక్రమం. ఐతే ఇంటింటికీ తిరిగి కరపత్రాలు పంచే కంటే ఒకేసారి ఈ కార్యక్రమం చేస్తే బాగుంటుంది అనుకున్నాడు ల్యారీ. రోజూ మీరట్ కు వెళ్లేటప్పుడు దారిలో అక్కడున్న మేజిస్ట్రేట్ రమేష్ పరిచయం అయ్యాడు. ల్యారీ ఆయనతో మాట్లాడుతుంటే ఈ ఆలోచన వచ్చింది. హెలికాప్టర్లో పైకి వెళ్లి అక్కడి నుంచి కరపత్రాలు విడుదల చేస్తే 12 గంటల్లోనే చాలా ప్రాంతాలకు కరపత్రాలను చేర్చవచ్చు. పైగా హెలికాప్టర్ నుంచి కరపత్రాలు పడుతుంటే ప్రజలు ఆకర్షింపబడతారు, ఆసక్తిగా,చూసి చదువుతారు. వెంటనే రమేష్ అగర్వాల్ ఢిల్లీ ఫ్లైయింగ్ క్లబ్ వాళ్ళతో మాట్లాడి, రోటరీ క్లబ్ సభ్యుల నుంచి విరాళాలు తీసుకుని ఒక రోజు హెలికాప్టర్లో ల్యారీ, మేజిస్ట్రేట్ గారు పైకి వెళ్ళి కరపత్రాలు వెదజల్లారు.

అప్పటికి ల్యారీ కేవలం 29 సంవత్సరాల అమెరికా డాక్టర్ ఐక్యరాజ్య సమితి కార్యాలయంలో గుమాస్తాగా పనిచేసే వ్యక్తి మాత్రమే. అనుకున్న పని అయితే చాలా విజయ వంతంగా పూర్తయింది.అసలు సమస్య అప్పుడే మొదలైంది.

ఈ కార్యక్రమాలను పర్యవేక్షించే భారత ప్రభుత్వ అధికారి గుణరత్నె గారు – అమెరికానుంచి వచ్చి, డాక్టరుగా పనిచేస్తున్న కుర్రాడు హెలీకాప్టరులో పైకి వెళ్లి కరపత్రాలు వేశాడు– అని తెలుసుకున్నాడు. ఆయన అగ్గిమీద గుగ్గిలం అయిపోయాడు. 'అసలు నువ్వు ఏమిటి? నీ ఉద్యోగం ఏమిటి? నీ వయసు ఎంత? నువ్వు ఎవరు? ఢిల్లీలో భారత భూభాగం మీద తిరగడానికి నీకు అనుమతి ఎవరు ఇచ్చారు?' ఇలా కేకలు వేయడం మొదలుపెట్టాడు. ఆ పని చేయబోయే ముందు లెటర్ ఇలాంటివి కావాలని ఆలోచించలేదు ల్యారీ. కార్యక్రమాన్ని విజయ వంతంగా ముందుకు తీసుకెళ్లాలి అన్నదొక్కటే అతని ఆలోచన.

గుణరత్నే గారు 'ఏది? నీ పాస్ పోర్టు తీసుకురా, ఐక్యరాజ్య సమితి డబ్బులు నీ ఇష్టం వచ్చినట్టు ఖర్చు చేస్తావా? నువ్వు అందరిలో చిన్న గుమాస్తా ఉద్యోగివి.' అని అరుస్తూనే ఉన్నాడు. కాని ల్యారీ హెలికాప్టర్ కు డబ్బు సంస్థనుంచి వాడలేదు. రోటరీ క్లబ్ వారు ఇచ్చిన చందాలనే అందుకు వాడాడు. రూపాయి కూడా సంస్థ నుంచి వాడలేదు. గాలిలో ఎగరడానికి అనుమతి తీసుకున్నట్లు ఆయన దృష్టికి తీసుకువచ్చారు. కర్తవ్యనిర్వహణలో ల్యారీ పొరపాటు ఏమీ లేదు. కానీ వెంటనే ఒప్పుకోడానికి అధికారి అహం అడ్డు వచ్చింది. 'సరే ఇక ముందు ఎప్పుడూ, ముందుగా చెప్పకుండా ఇలాంటి పనులు చేయవద్దు' అని హెచ్చరించి వదిలేసాడు ల్యారీని. ఈ మశూచి కార్యక్రమం కార్యక్రమం అంతా అయిపోయాక ల్యారీని అభినందిస్తూ ఇచ్చిన బహుమతిని కూడా గుణరత్నే ఇచ్చారు.

ఆ తర్వాత రోజుల్లో ల్యారీ చేసిన సాహసాలకు ఇది ఆరంభం. తరువాత చేసినవి నెమ్మదిగా తెలుసుకుందాం. ఆయన కేవలం గుమస్తా అయినా మశూచి గురించి ప్రజలకు తెలియజేసే విధానాల్లో కొత్త ప్రయోగాలు చేశాడు. ఎవరైనా సరే ఫలానా చోట మశూచి రోగి ఉన్నాడు అని చెబితే ఐదు రూపాయలు బహుమతి అని ప్రకటించారు, కొన్ని ఊళ్లలో చుట్టుపక్కల కళాకారులను తీసుకెళ్లి కార్యక్రమాలు, సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలు ఏర్పాటు చేసి, మశూచి గురించి వివరించే వాళ్ళు. డాక్టర్ ల్యారీ తో కలిసి పని చేయటం వైద్యసిబ్బందికి చాలా హుషారుగా ఉండేది. ఫీల్డ్ వర్క్ కి ఏ మూలకైనా, ఎక్కడికైనా వెళ్లటానికి ల్యారీ ముందుండే వాడు, వెనక అడుగు వేయడం అతడి రక్తంలోనే లేదు.

జీపు బోల్తా, తప్పిన ప్రమాదం

ఒకసారి ల్యారీ బృందం కొండల మీద, కనుమ దారిలో వెళ్ళేటప్పుడు జీపు తిరగపడింది. ఆ ప్రమాదంలో ల్యారీకి మెడ నరాలు బాగా పట్టేశాయి. వైద్యులు 'పర్వాలేదు, కానీ చాలా జాగ్రత్తలు తీసుకోవాలి' అని చెప్పారు. ఈ విధంగా ల్యారీ బ్రిలియంట్ క్లర్క్ జీవితం ఆర్నెల్లు గడిచింది.

1973 లో ల్యారీ చేస్తున్న పనితనం అంతా చూసి ప్రోగ్రాం డైరెక్టర్ గా ఉద్యోగం పెంచటానికి అంగీకరించారు. అప్పుడు ఇంకో అడ్డంకి వచ్చింది.

ల్యారీ వీసాపై, భారతదేశంలో 1973 డిసెంబరు వరకు మాత్రమే ఉండవచ్చు. ఆ తరువాత తప్పనిసరిగా అమెరికా వెళ్ళిపోవాల్సిందే. అమెరికా నుంచి క్లియరెన్స్ కూడా రాలేదు. అలా తప్పనిసరి పరిస్థితులలో 1973 డిసెంబరులో, భార్య గిరిజతో కలిసి అమెరికా వెళ్ళిపోయాడు. పుట్టి పెరిగిన దేశం అయినా అమెరికా కొత్తగా ఉంది. అయినప్పటికీ ఇండియాలో ఉన్నది కొన్నాళ్లే అయినా, జనసమ్మర్థం ఇవన్నీ గుర్తొచ్చి, 'ఇండియా చాలా కలర్ ఫుల్ గా ఉండేది, అమెరికా బ్లాక్ అండ్ వైట్ లాగా అనిపించింది' అని రాసుకున్నాడు ల్యారీ. వాళ్ళమ్మ, అత్తగారు ల్యారీని, గిరిజను చూసి బాధ పడ్డారు.

తమ్ముడు అడిగాడు "ఎందుకురా? అన్నయ్యా, మనదేశాన్ని వదిలి డబ్బులకోసమేనా అక్కడకు పరుగులు పెడుతున్నావు?" నిజానికి డబ్బులు విషయం గురించి మాట్లాడు కోవాలంటే ల్యారీకి భారతదేశంలో క్లర్కుగా పని చేస్తున్నప్పుడు 5000 రూ. ఇచ్చేవాళ్ళు. అదే ఆయన అమెరికాలో ఉంటే ఒక వారాంతంలో అత్యవసరరోగులను చూస్తే, ఎమర్జెన్సీ డాక్టరుగా ఇంకా ఎక్కువ వచ్చేవి.

అయినా ఆయనకు ఒకే ఒక ధ్యేయం. *'మశూచిని నిర్మూలించ వచ్చు'* అని మహారాజ్ చెప్పగా పూర్తిగా హృదయపూర్వకంగా నమ్మి తాను అక్కడికే వెళ్లాలని ఉవ్విళ్లూరుతున్నాడు.

భారతదేశంలో ఇంటింటికీ తిరిగి అందులో ఆదాయం లేకుండా, ఏ మాత్రం స్వార్థం లేకుండా పని చేయాలి. మశూచి నిర్మూలన తన లక్ష్యం, ధ్యేయం. అలాంటి అద్భుతవ్యక్తి ఇంట్లో వాళ్ళకు ఇలా చెప్పాడు. 'డబ్బుల కోసం అయితే ఇక్కడే ఉండే వాడిని, నాకు ఒక లక్ష్యం ఉంది. ఆ లక్ష్యాన్ని పూర్తి చేయడం కోసం 30 సంవత్సరాల వయసులో అమెరికాలో అన్ని సౌకర్యాలు ఉన్న జీవితాన్ని కాదనుకుని భారతదేశం-India- Something Special With Larry Brilliant తనకు చాలా ప్రత్యేకమైనదని తన డైరీలో రాసుకున్నాడు. "నాయకుడు ఎప్పుడూ అగ్నిగుండం మధ్య నిలబడి ఎలా బయటికి రావాలని ఆలోచించడం, అ ప్రణాళికలను అమలు పరచడం అంటే నాకు చాలా ఇష్టం. అందుకే ఇండియాలో మశూచి నివారణ పూర్తయ్యేదాకా దేశాన్ని వదలకూడదని నిశ్చయించుకున్నాను."

ఇండియాలో ఉండగా జీపు ప్రమాదంలో మెడ పట్టేసింది కదా? అది మళ్ళీ బాధించటం మొదలు పెట్టేసరికి అక్కడ డాక్టర్లు చెప్పారు. 'కొన్నాళ్ల పాటు విశ్రాంతి తీసుకో, లేదంటే సర్జరీ చేస్తాము. విశ్రాంతి తీసుకోవాల్సిందే'.
అమెరికాలోనే ఉండిపోవడానికి సిద్ధంగా లేదు ల్యారీ. మిత్రులు నీకేమైనా పిచ్చా? అని మందలించారు. ఇండియా వెళ్లి పాత జీవితం మళ్లీ కొనసాగిస్తావా? అని. వ్యాయామాలు చేయడానికి ఏదో ఒక పనిముట్టు ఇచ్చారు. ఇలా జరుగుతున్న కొద్ది రోజుల్లోనే అమెరికా ప్రభుత్వం నుంచి FBI క్లియరెన్స్ వచ్చింది. దాంతో పాటుగా యు.ఎన్.ఒ నుంచి ప్రత్యేక పాస్ పోర్టు వచ్చింది. దీనితో ఆయన మెడికల్ ఆఫీసర్ గా పని చేయడానికి అనుమతి దొరికినట్లే. అమెరికా నుంచి భారతదేశంలోని మిత్రులకు తీసుకు వెళ్లవలసిన నాలుగైదు పెట్టెల సామాన్లు, ఒక ఎర్ కండిషనర్ కూడా పెట్టుకున్నాడు.
ఆలోచించండి...! రెండు సంవత్సరాల క్రిందట భార్య, భర్త కేవలం చెరొక వీపుసంచి మాత్రమే వేసుకుని వెళ్ళిన వాళ్ళు, నేడు భారీ సామానుతో భారతదేశానికి ప్రయాణం అవుతున్నారు. మొట్టమొదటిసారి వెళ్ళినప్పుడు వాళ్ళకేమీ తెలీదు, లక్ష్యము లేదు. ఇప్పుడు రెండూ ఉన్నాయి. 1974 జనవరి 26 రిపబ్లిక్ డే రోజున మళ్లీ ఢిల్లీలో దిగారు ల్యారీ, గిరిజ.
ఉత్తరప్రదేశ్లో మశూచి అదుపులోకి వచ్చింది.ఆరు నెలల్లో ల్యారీకి భోపాల్ లో పోస్టింగ్ ఇచ్చి అక్కడ సంగతి చూడమని చెప్పారు. భార్యతో కలసి మెడికల్ ఆఫీసర్ గా వెళ్లాడు. ఈ సంఘటన జరిగి ఇప్పటికి 45 సంవత్సరాలు దాటుతున్నా ఇప్పటికీ ల్యారీ ఆరోజు తనతో పనిచేసిన భారతదేశపు వాళ్ళను పేరు పేరున గుర్తు చేసుకున్నాడు 'సమ్ టైమ్స్ బ్రిలియంట్' అనే పుస్తకంలో.
అందరి కంటే కూడా ఇండియాలో తనకు పరిచయమైన హీరో అని ఆయన ప్రత్యేకంగా ఒక పేరు చెప్పారు. ఆయన పేరు జాఫర్ హుస్సేన్. ల్యారీ భోపాల్ లో దిగగానే పరిచయమైన వ్యక్తి ఈ జాఫర్ హుస్సేన్. ఆయన అంతకు ముందు శానిటరీ ఇన్స్పెక్టరుగా, సహాయకుడిగా, మెడికల్ అసిస్టెంటుగా పని చేసాడు. జాఫర్ ల్యారీకి సహాయకుడిగా పారామెడికల్ ఉద్యోగి.
ఆయన పోస్టింగ్ తర్వాత మూడు సంవత్సరాలు, ల్యారీ ఇండియాలో ఉన్నన్ని రోజులూ ఆయనకి సహయకుడిగా ఉండటమే కాకుండా ల్యారీ చేసిన సాహసాలు అన్నింటిలో కూడా తోడుగా ఉన్నాడు ఈ జాఫర్ హుస్సేన్.
భోపాల్ వచ్చి, అక్కడ స్థిరపడుతుండగానే ల్యారీకి సవాలు ఎదురయింది. మశూచి పెరుగుతోంది. అలా ఎందుకు జరుగుతోందో త్వరగా కనుక్కోవాలి. ఆ క్రమంలో భోపాలు కి దగ్గరలో ఉన్న గ్వాలియర్ జైల్లో ఖైదీలను కలిసి వస్తున్న వాళ్ళవల్ల మశూచి మధ్యప్రదేశ్ అంతటా వ్యాపిస్తోందని తెలిసింది. ఎవరైనా డాక్టరును పంపాలంటే ఎవ్వరూ అక్కడికి వెళ్ళడానికి సిద్ధంగా లేరు. గ్వాలియర్ జైలుకి వెళితే మళ్లీ వెనక్కి తిరిగిరారని అక్కడి వారి నమ్మకం. ల్యారీ వెళ్లి విచారించాడు. అక్కడి జైలు కాపలాదారుకు బీహారులో మశూచి అంటుకుంది. ఆయన నుంచి ఒక గొలుసు ప్రతిచర్య లాగా మధ్యప్రదేశ్ అంతా కూడా పాకుతోంది. ఇప్పుడు చేయాల్సిన పని ఏంటి? గ్వాలియర్ జైలుకి వెళ్ళి అక్కడి ఖైదీ లందరికీ టీకాలు వేయాలి. ఇది అంత సులభంగా సాధ్యమయ్యే పని

కాదు. జైల్లోని ఖైదీలు చాలా మొండి వాళ్ళు. కరడు కట్టిన నేరగాళ్లు. వాళ్లలో ఒక భయంకర నేరస్తుడు మాన్సింగ్. అతను పాతిక పైగా హత్యలు చేసి జైలు శిక్ష అనుభవిస్తున్నాడు. ఇలాంటి వాళ్ల దగ్గరికి వెళ్లడానికి ఏ డాక్టర్ ముందుకు వస్తాడు?
అందుకే మన ల్యారీ ముందుకు వచ్చాడు. మాన్సింగ్ కు కనక టీకా వేయగలిగితే మిగతా అందరికీ కూడా ఇవ్వడం తేలిక. కాని అతని దగ్గరకి వెళ్ళడానికి ఎవ్వరికీ ధైర్యం చాల్లేదు. ల్యారీ ఒక జైలర్ సహాయంతో మాన్ సింగ్ గదికి వెళ్ళాడు. డా. ల్యారీ హిందీలో మాట్లాడడం మొదలు పెట్టాడు. మాన్సింగ్ నుంచి జవాబు వచ్చింది. ఆ గదిని పరిశీలిస్తుండగా ఒక మూలన చిన్న హనుమాన్ ఫోటో కనిపించింది. ల్యారీ ముందుకు దూసుకు పోవటానికి ఉపాయం తట్టింది.

'మాన్సింగ్, నేను కూడా హనుమాన్ భక్తుడినే. హిమాలయాల్లో ఉన్నపుడు ఉన్నప్పుడు రోజూ హనుమాన్ దేవాలయానికి వెళ్తుండేవాడిని.
హనుమాన్ అంటే లక్ష్మణుని బ్రతికించడానికి సంజీవిని తెచ్చిన బలశాలి. మహామాన్వితుడు. మరి నువ్వు కూడా హనుమాన్ భక్తుడివి కాబట్టి మన చుట్టూ ఉండేవాళ్లను రక్షించడానికి టీకాలు వేయించుకోవాలి. నువ్వువేయించుకుంటే మిగతావారు వేయించు కుంటారు' అని నచ్చచెప్పడానికి ప్రయత్నించాడు ల్యారీ. అంత తొందరగా మెత్తబడ లేదు మాన్సింగ్. ల్యారీ తనకు వచ్చిన భగవద్గీతా శ్లోకాలను చదువుతూ కృష్ణుడు అర్జునుడికి కర్తవ్య బోధ ఎలా చేసాడు? ఇలాంటివన్ని చెప్పేసరికి కరుడుగట్టిన ఆ గజదొంగ కూడా కొంచెం,కొంచెం కరగడం మొదలు పెట్టాడు.
"నువ్వు ఏదో దేశం నుంచి వచ్చావు, ఏదో మా పురాణాల గురించి నువ్వు చెప్పిన దాంట్లో నిజం ఉన్నట్లు అనిపిస్తుంది. కానీ నాకు టీకా అంటే చాలా భయం. ఆ సూదిమందు నేను భరించలేనేమో" అన్నాడు మాన్సింగ్. అసలు దారికి వచ్చాడు కదా అని సంతోషిస్తూ ల్యారీ చెప్పాడు "ఏమీ నొప్పి ఉండదు, కావాలంటే చూడు" అని తనకు తాను టీకా వేసుకోని చూపించాడు డా.ల్యారీ. ఇలాగ ఒకసారి కాదు, భవిష్యత్తులో కూడా ఎవరైనా టీకాలు వేయించుకోవటానికి భయపడుతుంటే తనకు తానే టీకా వేసుకునే వాడు ల్యారీ. అది చూసేసరికి అంత కరుడుకట్టిన మాన్సింగ్ కూడా పూర్తిగా సన్నద్ధం అయ్యాడు. "ఒక్క నిమిషం ఆగు, బయట ఆరుబయట చెట్టు కింద కూర్చో, అక్కడ టీకా వేస్తాను, నిన్ను చూసి మిగతా ఖైదీలు కూడా వేయించుకుంటారు" అని మాన్సింగును ఆరుబయటకు తీసుకువెళ్ళి అరుగుపైన కూర్చోమన్నారు – ల్యారీ, ఐక్యరాజ్య సమితి మెడికల్ ఆఫీసర్.
ఇది జరిగాక మిగతా ఖైదీలందరూ కూడా వరుసలు కట్టి వచ్చారు. అందరికీ టీకాలు వేశారు. ఆ విధంగా ల్యారీ చేసిన సహాయం సత్ఫలితాలను ఇచ్చింది. గ్వాలియర్ జైలు పరిసరాల నుంచి మశూచి ఎగుమతి ఆగింది.
ల్యారీ సాహసాల వల్లే ఆయన ప్రత్యేక వ్యక్తి, అద్భుత శక్తి అని ఎప్పటికీ మాట్లాడుకోవడానికి మనం ఏమాత్రం సందేహించవలసిన అవసరంలేదు.
అయితే ఆయనతో పనిచేసిన కార్యకర్తల్లో కొంతమంది క్రింది స్థాయి వాళ్ళు ఉంటారు కదా! మరి వాళ్ళలో అవినీతి సహజంగానే ఉంటుంది. ఒకసారి టీకాల ఇన్ స్పెక్టర్ దగ్గర పనిచేసే ఉద్యోగి గ్రామీణ ప్రాంతాలకు వెళ్లి "మేము మీకు రష్యన్ టీకా వేస్తాము. అయితే దానివల్ల దురద వస్తుంది. పైగా రష్యన్ టీకా ఉచితం కదా అని వేయించుకుంటే మీరు కమ్యూనిస్ట్ అయిపోతారు. రెండు రూపాయలు ఇస్తే మీకు కెనడా టీకా వేస్తాను. లేదా ఐదు రూపాయలు ఇస్తే అసలు టీకా వేయకుండానే వేసినట్లుగా సర్టిఫికెట్ ఇస్తాను" అని అమాయక గ్రామీణ ప్రజలను భయపెట్టడం మొదలు పెట్టాడు ఒక టీకాల ఇన్ స్పెక్టర్. ఈ విషయం సహాయకుడిగా ఉన్న జాఫర్ హుస్సేన్ కు తెలిసింది. ఆయన ల్యారీకి చెప్పాడు. ల్యారీ ఆ టీకాల ఉద్యోగిని పదవి నుంచి తొలగించాడు.

ఇలాంటివన్నీ కూడా ఒకవైపు నిర్వహించుకుంటూనే, తన కార్యక్రమాల్లో కొత్తగా ఏం చేయాలని ఆలోచిస్తూ, ముందుకు వెళ్ళారు ల్యారీ. ఆయన చేసిన మరో పెద్ద సాహసం గురించి తెలుసుకుంటే చాలా ఆశ్చర్యం వేస్తుంది. వైద్య సదుపాయాలు ఉన్నాయి, సిబ్బంది ఉన్నారు, సహాయం ఉంది, డబ్బులున్నాయి. యు.యన్.ఓ. మార్గదర్శకత్వం ఉంది, భారతదేశ ప్రోత్సాహం ఉంది. ఇవన్నీ ఉండి కూడా మశూచి నిర్మూలన ఆ రోజుల్లో ఎంత సంక్లిష్టంగా ఉండేదో ఇదుగో ఇప్పుడు చెప్పబోయే ఆయన చేసిన మరొక సాహసం వల్ల తెలుస్తుంది.

ఏం జరిగిందంటే 1974 మధ్యకు ఇండియాలో మశూచి నిర్మూలన కార్యక్రమం (National Smallpox Eradication Programme) విజయవంతంగా పూర్తి చేయాలని ప్రపంచ ఆరోగ్య సంస్థ లక్ష్యాన్ని నిర్దేశించు కున్నది. 1973 జూన్ , జూలైలో మొదలు పెట్టి ఏడు, ఎనిమిది నెలల్లోనే పూర్తి చేద్దామనుకున్నారు. అలా జరిగింది కూడా. 1974 వచ్చేసరికి మార్చ్ ఏప్రిల్ కల్లా దాదాపుగా తగ్గిపోయింది అనుకుంటుండగా మళ్లీ హఠాత్తుగా బీహార్, మధ్యప్రదేశ్, ఉత్తర ప్రదేశ్ ఇంకా కొన్ని ఒరిస్సా ప్రాంతాల్లో నుంచి కొత్త మశూచి రోగులు నమోదవడం మొదలైంది. పదుల కొద్దీ టెలిగ్రాములు ఐక్యరాజ్యసమితి కార్యాలయానికి వస్తూ ఉండేవి.

ప్రపంచ ఆరోగ్య సంస్థ ఉలిక్కి పడింది. ఒక్కసారిగా ఆశ్చర్యమేసింది. ఉన్నట్టుండి కేసులు ఎందుకు పెరుగు తున్నాయి! క్రిందటి నెలనుంచే ఎందుకు మొదలు అవుతున్నాయి? ల్యారీ పని చేస్తున్న మధ్యప్రదేశ్ లో కూడా ఒక దానికొకటి సంబంధం లేని ఊళ్ళ నుంచి వచ్చిన రోగుల వివరాలను తన మనుషుల ద్వారా సేకరించాడు. మశూచి వల్ల చనిపోయిన వాళ్ళలో దాదాపు అందరూ 25 –30 ఏళ్ల వయసున్న నిరుద్యోగులు. వాళ్ళు ఎక్కడికి వెళ్లారు? ఉద్యోగం చూసుకోవడానికి వెళ్లి, అక్కడి నుంచి వచ్చి ఈ మశూచితో చనిపోయారు అని ఒక చిన్న క్లూ దొరికింది ల్యారీకి. పోనీ వాళ్ళు ఎక్కడికి వెళ్ళివచ్చారో తెలుసుకుందామంటే వచ్చిన వాళ్ళు మాట్లాడడం కూడా లేని పరిస్థితుల్లో మరణించారు. అట్లా వాళ్ళు వెతకగా, వెతకగా నాలుగైదు రోజులకి ఒక రోగిని గమనిస్తే అతని జేబులో బీహార్ లోని టాటా నగర్ నుంచి (ఇప్పుడు జంషెడ్పూర్ అంటున్నారు) వచ్చినట్లు రైల్వే టికెట్ ఉంది. ఆ చిన్న ఆధారంతో ల్యారీ రైల్వే టైమ్ టేబుల్ తెప్పించారు. విశ్లేషించి చూడగా తెలిసింది ఏమిటంటే కొత్తగా వచ్చిన మశూచి కేసులన్నీ కూడా టాటా నగర్ నుంచే. అక్కడి నుంచి రైళ్లు బయల్దేరి ఎక్కడెక్కడికో వెళ్తాయి. ఆ మార్గంలో గ్రామాలు ఉన్నాయి. అలా టాటానగర్ నుంచి మశూచి వ్యాధి ఎగుమతి అవుతుంది అని రూఢి అయింది. టాటా నగర్ ను ఆ రోజుల్లో 'భారతదేశపు పిట్స్ బర్గ్' అంటూ ఉండేవాళ్ళు.

ఈ నగరంలో టాటా సంస్థలకు చెందిన ఉక్కు ఫ్యాక్టరీలు, బొగ్గు గనులు చాలా ఎక్కువగా ఉన్నాయి. పక్క రాష్ట్రాల నుంచి అనేకమంది కుర్రాళ్ళు ఉద్యోగాల కోసం టాటా దగ్గరికి వెళ్తుండేవాళ్ళు. ఉద్యోగం దొరికిన వాళ్ళు అక్కడ ఉండే వాళ్ళు. లేని వాళ్లు మళ్లీ వెనక్కి వెళ్లిపోవడం, కొన్నాళ్ళు అక్కడ ఉండడం ఇలాంటి క్రమంలో అక్కడెక్కడో మొదలైన మశూచిని నిరుద్యోగ ప్రయాణికులు ప్రక్క రాష్ట్రాల అన్నింటికీ కూడా అంటిస్తున్నారు అన్నమాట. దీనికి కూడా కారణం ఉంది. "టాటా నగర్ కు వచ్చాము, మశూచి వ్యాధి వల్ల ఎలాగూ చనిపోతాం. అదేదో సొంత ఊరు వెళ్లి చనిపోతే బాగుంటుంది కదా" అనుకొని ఆ రైళ్ళల్లో ప్రయాణించడం, త్రోవలో మరింత మందికి దానిని అంటించడం, ఇలాగ వ్యాధి వ్యాప్తి జరుగుతుందని రూఢి అయ్యింది ల్యారీకి.

ఆయన హుటాహుటిన తన సహాయకుడు జాఫర్ హుస్సేన్ ను కలిసి రైల్లో టాటానగర్ కి వెళ్ళాడు. రైల్వే స్టేషన్ నుంచి దిగగానే ఒక నడి వయస్కురాలు ఒక పసిబిడ్డను తీసుకొచ్చి డా. ల్యారీ చేతిలో పెట్టింది. 'బాబూ, నాలుగైదు రోజులుగా బిడ్డకి

అమ్మవారు పోసింది, మూసిన కన్ను తెరవటం లేదు, మీరేదో టీకాలు వేస్తే బ్రతుకుతాడు అంట కదా' అని ఆశగా, జాలిగా చెపుతూ జవాబు కోసం డాక్టర్ వైపే చూస్తుంది. ల్యారీ బిడ్డని చేతిలోకి తీసుకోగానే తెలిసిపోయింది. ఒళ్ళంతా కురుపులు, కళ్ళ మీద కూడా కురుపులు, బిడ్డ శరీరం చల్లగా ఉంది. అంటే అప్పటికే బిడ్డ చనిపోయింది. అదే చెప్పాడు ఆ తల్లికి. ఆమె గుండెలు బాదుకుంటూ ఏడవసాగింది.

ల్యారీ చలించిపోయాడు. ఇదొక్కటే కాదు, టాటానగర్ వీధుల్లో వెళ్తుంటే ఎటు చూసినా శవాల గుట్టలే అన్నట్లుగా ఉంది పరిస్థితి. టాటా నగర్ లో ఉన్న పెద్ద కంపెనీ TISCO టిస్కో, టాటా ఇండస్ట్రియల్ స్టీల్ నిర్మాణ సంస్థ.. వాళ్ల ఆసుపత్రికి వెళ్లాడు ల్యారీ. ఆయన వెళ్లిన ఒక్కరోజులోనే పాతిక మందికి పైగా కొత్తగా మశూచి సోకిన వాళ్ళు ఆసుపత్రిలో చేరారు. అందరికీ సరిపడే పడకలు లేక వరండాలో పడుకోబెట్టారు. ప్రక్కనున్న గవర్నమెంటు ఆసుపత్రిలో మరో 15 కేసులు వచ్చినట్లు తెలిసింది. గత సంవత్సరంగా పని చేస్తున్నప్రటికీ ల్యారీ ఎప్పుడూ ఒక్క రోజులో ఇలాగా 40 – 50 కేసులు కొత్తవి రావడం చూడలేదు.

సరే టాటా ఆసుపత్రి డాక్టర్ ని అడిగాడు. "ఏం చికిత్స చేస్తున్నారు?" అని, ఆ డాక్టర్ చాలా నిర్లక్ష్యంగా, నిర్లిప్తంగా 'చేయడానికి ఏమీ లేదు, నా దగ్గర డబ్బులు లేవు, నేనేమో గవర్నమెంట్ డాక్టర్ని, జీతం మాత్రం ఇక్కడ టాటా వాళ్ళు ఇస్తున్నారు, పై వాళ్లకి మశూచి వచ్చిందని చెప్పాను. వాళ్ళెవరూ నాకేమీ సహాయం పంపలేదు. నేనేం చేయ గలను,అలాగే ఉండిపోయా' అని నిర్లక్ష్యంగా చెప్పాడు.

ల్యారీ కి బాగా కోపం వచ్చింది. తాము చేస్తున్నదేమిటి! ఇక్కడ జరిగేదేమిటి దాదాపుగా మాయం అవుతుంది అనుకుంటున్న మశూచి ఇక్కడ మరల జడలు విప్పి నర్తిస్తోంది. ఈ పోరాటంలో ప్రపంచ ఆరోగ్య సంస్థ ఓడిపోతుందా! అదే జరిగితే ఇంతవరకు సంస్థ చేసిన శ్రమ అంతా కూడా వృధా అయినట్లేనా!! ఇవన్నీ ఆలోచించుకుంటూ ఆగలేక పోయాడు ల్యారీ. నిబ్బరించు కొని, ఆ డాక్టర్ ని 'సరే, అసలు యజమానులు ఎవరు?' అని అడిగాడు. ఆయన చెప్పాడు వాళ్ల ఆసుపత్రి టిస్కో మేనేజింగ్ డైరెక్టర్, రూసి మోడీ. ఆయనే పెద్ద ఆయన అని చెప్పాడు. వెంటనే మోడీ ఇల్లు వెతుక్కుంటూ వెళ్ళాడు ల్యారీ. రాత్రి 10 గంటలు దాటింది. సహాయకుడు జాఫర్ చెప్పాడు 'సార్ రాత్రి చాలా పొద్దుపోయింది, ఈ సమయంలో అంత పెద్ద వాళ్ళు తలుపులు తెరచి ఉంచరు. రేపు పొద్దున్నే వెళ్దాము' అన్నాడు. మారుమాటాడకుండా ల్యారీ ముందుకు సాగాడు. ఆ ఇంటి ముందు నుంచి వచ్చినప్పుడు ల్యారీకి కళ్ళముందు రైల్వేస్టేషనులో చనిపోయిన బిడ్డతో ఏడుస్తున్న పిచ్చితల్లి మొహం కనబడింది.

బంగ్లా గేటు మూసి ఉంది. గేటు లోపలికి వెళ్లి తలుపు కొట్టాడు. వంట మనిషి కావచ్చు, వచ్చి తలుపులు తీశాడు. "ఎవరు కావాలి? ఇంత రాత్రి పూట ఎందుకు వచ్చారు?" అన్నాడా వంటమనిషి.

"రూసీ మోడీ గారి ఇల్లు ఇదేనా?" అని బిగ్గరగా అరిచాడు ల్యారీ. అవునన్నాడు వంటమనిషి. అంతే, ఏమీ ఆలోచించకుండా వంట మనిషిని పక్కకు నెట్టేసి లోపలికి దూసుకెళ్ళాడు. మరి మోడీ లాంటి వాళ్ళు అంత సాధారణంగా ఉండరు కదా! ఎక్కడినుంచో ఒక పెద్ద వేట కుక్క పరుగున వచ్చింది. ఒక్కసారిగా ల్యారీ చేతిని మణికట్టు వద్ద పట్టుకుంది. దాని కోరల స్పర్శ తెలుస్తుంది ల్యారీకి. కొంచెం తన చెయ్యిని ఏమాత్రం కదిలించినా ఆ కుక్క పళ్లు తన చేతిలో దిగుతాయి. అలాగే ఉంటూ ల్యారీ ధైర్యంగా 'రూసీ మోడీ

ఎవరు?' అని అడిగాడు. డైనింగ్ టేబుల్ దగ్గర ఇద్దరు పెద్దమనుషులు భోజనానికి కూర్చున్నారు. అందులో ఒకాయన 'నేనే మోడీని, నువ్వు ఎవరు?' అదేమిటి అలా ఉన్నావు? ఇంత రాత్రి పూట మా ఇంటికి బలవంతంగా రావాల్సిన అవసరం ఏమొచ్చింది? 'నేను మీ ఇంటికి రావడం కాదు, మీరు ఇంటి నుండి ఒక్క అడుగు బయటకు వచ్చి చూడండి. మీ ఫ్యాక్టరీ ని పెంచి పోషిస్తున్న ఈ ఊర్లో మశూచి మహమ్మారి విజృంభించింది. మరి మీ వాళ్లే మశూచిని ఎగుమతి చేస్తున్నారు. మశూచిని మాత్రమే కాదు, చావులను కూడా ఎగుమతి చేస్తున్నారు వేరే చోటికి. ఇంత జరుగుతుంటే ఈ నగరంలో అతిపెద్ద ఫ్యాక్టరీ యజమానిగా మీరంతా ఏమి చేస్తున్నారు ఆఫీసులో?' అడిగాడు ల్యారీ ఏకబిగిన.

మోడీకి ఆశ్చర్యమేసింది. పరిస్థితి చాలా తీవ్రంగా ఉందని అర్థం అయింది. కుక్కను అదుపులో పెట్టమని సైగచేశాడు. ల్యారీ ని తన పక్కన కూర్చోమని ఆహ్వానించాడు. ల్యారీ ద్వారా ప్రస్తుతపరిస్థితులను వివరంగా తెలుసుకొని ఆశ్చర్య పోయాడు మోడీ. 'క్షమించాలి, నిజంగా ఈ విషయాలు, ఈ తీవ్రత గురించి నాకు తెలియదు. వాళ్లెవరూ నాకు చెప్పలేదు. ఇంక నేను బాధ్యత తీసుకుంటాను. దీనికి మీరు ఏ సహాయం కావాలన్నా, మేము ఇస్తాము, రేపు పొద్దున్నే రండి, బొంబాయిలో ఉన్న జెమ్ షెడ్జీ టాటాతో మాట్లాడదాం' అన్నారు.

మర్నాడు ఉదయం ఎనిమిది గంటలకల్లా 30 ఏళ్ల అమెరికన్ డాక్టర్ ల్యారీ బ్రిలియంట్ భారతదేశ పారిశ్రామిక దిగ్గజం టాటా తో ఆయన హెడ్ క్వార్టర్స్ లో కాన్ఫరెన్స్ కాల్ లో కలిశాడు.

చూడండి..! ఒక మనిషి ఒక సాహసం, ధైర్యం ఉంటే ఎంతటి అద్భుతాలనైనా చేయవచ్చు. టాటాతో ఆ రోజుల్లో మాట్లాడాలంటే ఎంత కష్టంగా ఉండేదో! అలాంటిది ల్యారీ చేసిన ఒక సాహసం. టాటా అంతా మనసు పెట్టి విన్నాడు.

" మీకేం కావాలో చెప్పండి, ఈ కార్యక్రమానికి పూర్తి సహకారం అందిస్తాము, ఇంతవరకూ ఈ సమస్య తీవ్రత మా దృష్టికి రాలేదు." అని ఒప్పుకొని వాగ్దానం చేయడమే కాకుండా ఆ తర్వాత 72 గంటల్లో ల్యారీ బృందానికి టాటా గ్రూప్ నుంచి విస్తృత మద్దతు లభించింది.

ఇండియాలో వివిధ నగరాల్లో టాటా ఆసుపత్రుల్లోని అత్యవసర విభాగాలు తప్ప మిగతా అన్ని శాఖల్లోఉన్న డాక్టర్లను అందరిని రప్పించారు. వారిని డాక్టర్ బ్రిలియంట్ బృందంలో కార్యకర్తలుగా మార్చేశారు. మిగతా ఫ్యాక్టరీ అంతటిలో టిస్కో కేంద్ర కార్యాలయంలో అవసరమైన అన్ని గదులను మశూచి నిర్మూలన బృందానికి కేటాయించారు. అంత వేగంగా చేస్తున్న మార్పులు మశూచిపై జరిపే ఆఖరిపోరాట ఏర్పాట్లు అన్నట్లున్నాయి.

రోగులను కనుక్కోవటం, జల్లెడ పట్టడం మొదలు పెట్టారు. ల్యారీ నేతృత్వంలో వైద్య సిబ్బంది. వెంటనే అక్కడ ఉన్న వాళ్ళకి చికిత్స తక్షణ కర్తవ్యం. అంతకంటే ముందు రోగులు అక్కడ నుంచి బయటికి పోకుండా చూడాలి. ఎలాగా ! టాటా నగరం నుంచి ఒక్కరు కూడా బయటకు రాకూడదు, లోపలి వాళ్లు బయటకు వెళ్లకూడదు, బయట వాళ్ళు ఎటునుంచి కూడా లోనికి రాకూడదు. అంటే టాటా నగరం అంతా అష్టదిగ్బంధం (quarantine) చేయాలి.

కాని టాటానగర్ చిన్న పల్లెటూరు కాదు. మొత్తాన్ని క్వారంటైన్ చేయాలంటే ఆ మహానగరంలో ఎన్నో వ్యాపారాలున్నాయి. ఆ నగరాన్ని అష్టదిగ్బంధనం చేయడం ఎలా సాధ్యమని సందేహించలేదు. చకచక ప్రణాళికలు వేశాడు.

నగరానికి బయట కీలక ప్రాంతాల్లో శిబిరాలను ఏర్పాటు చేసాడు. బయటకు వెళ్లాలన్నా, లోనికి రావాలన్నా టీకాలు తప్పకుండా

వేయించుకోవలసిందే. బస్సు స్టాండ్, రైల్వేస్టేషన్ లలో వందలమంది ఆరోగ్య కార్యకర్తలను పురమాయించాడు. టీకాలు వేయించుకుంటే తప్ప టికెట్లు అమ్మ వద్దని ఆజ్ఞాపించాడు. ఆజ్ఞలు అక్షరం పొల్లు పోకుండా అమలుపరిచారు.

అయితే బయట నుంచి రైళ్లు టాటానగరం మీదుగా వెళతాయి. వాటినిలో వ్యాధిని ఎలా అదుపు చేయాలి? మెరుపులా ఆలోచన. అలా వచ్చే రైళ్ళను పక్కమార్గంలోకి మళ్లించి, అక్కడ ఆపి, డాక్టర్లు, కార్యకర్తలు అందరూ లోపలికి వెళ్లి టీకాలు వేయించుకోని వాళ్ళను వెతికి, అందరికీ టికాలు వేసిన తరువాతనే రైళ్లను వాటి మార్గాలలో వెళ్లటానికి అనుమతించారు. ఇంత పకడ్బందీగా ఏర్పాట్లు చేశాక ఒక వారం పది రోజులకి కాస్త ప్రభావం కనిపించింది.

బయటివాళ్ళవల్ల నుంచి వచ్చే మశూచి కేసులు కాస్త అదుపులో ఉన్నాయి, కొత్తరోగులు ఎవరూ నమోదు కాలేదు.

ప్రపంచ ఆరోగ్యసంస్థ వాళ్లు కూడా ల్యారీ తీసుకున్న చర్యలను, స్ఫూర్తిని, ధైర్యాన్ని అభినందించారు. ఈ క్రమంలో రూసీమోడితో, అలాగే టాటాతో కూడా సత్సంబంధాలు ఏర్పడ్డాయి. ఇలాంటి సంబంధాలు ఎప్పుడు ఎక్కడ ఉపయోగ పడతాయో చెప్పలేము కదా! (టాటానగర్ లో మశూచి నియంత్రణ జరిగిన 30 సంవత్సరాలకి డా.ల్యారీ మళ్ళీ శ్రీలంకలో సునామి తరువాత సహాయచర్యలు చూడటానికి వచ్చినప్పుడు శ్రీలంకలో ఆదరించి, ఆతిధ్యం ఇచ్చింది టాటా సంస్థలే.) టాటానగర్ పరిసర ప్రాంతాల్లో మశూచి అదుపు చేసాక టాటా గ్రూప్ వాళ్లకి డాక్టర్ ల్యారీ బ్రిలియంట్ సలహా ఇచ్చాడు. ఇక్కడకు దగ్గరలోని చోటా నాగపూర్ ప్రాంతాల్లో ఎక్కువగా అటవీ ప్రాంతాలు, పల్లెలు, గూడేలు ఉన్నాయి. అక్కడ ఇంకా మశూచి ఉంది.' దానికోసం ఏమైనా చెయ్యాలి' అని టాటా వాళ్ళకి వివరించాడు. ఈ ప్రతిపాదనకు వాళ్ళు తక్షణమే ఆమోదించారు. ఆ మొత్తం ప్రాజెక్ట్ కు కావలసిన ధనసహాయం వాళ్లే చేస్తామన్నారు. వరల్డ్ హెల్త్ ఆర్గనైజేషన్ సహాయంతో, భారత ప్రభుత్వ ప్రోత్సాహంతో, టాటా వారి చొరవతో ఛోటా నాగపూర్ లో మశూచి నిర్మూలన ప్రాజెక్ట్ ను సొంతంగా మొదలుపెట్టి నడిపించారు. అది కూడా విజయవంతం అయింది. ఇంతకు ముందు చెప్పినట్లుగానే వీటన్నిటికి ల్యారీ బ్రిలియంట్ ఒక్కడే కారణం కాదు. కాకపోయినా అన్నింటిలో కూడా కీలక పాత్ర పోషించింది ల్యారీ మాత్రమే.

'నేను నా పాత్రను పోషించాను, బృహత్తర ప్రణాళికలో వందలమంది భాగస్వాములయ్యారు' అని నిరాడంబరంగా అంటారు డా.బ్రిలియంట్. ఇలాంటి సవాళ్ళు, సమస్యలతో ల్యారీ పాల్గొన్న మశూచి నిర్మూలన కార్యక్రమం మరో రెండేళ్ల పాటు కొనసాగింది భారతదేశంలో. 1976–77 వరకు ఈ క్రమంలో ఆయన ఇచ్చిన ఇంటర్వ్యూలో చెప్పిన మరొక 1–2 సంఘటనల గురించి తెలుసుకుందాం. చోటా నాగపూర్ లో ప్రాజెక్టు జరుగుతున్నప్పుడు అక్కడ అడవుల్లో, కొండల్లో తిరగడానికి అదనపు జీపులు అవసరమయ్యాయి. ప్రాజెక్ట్ చివరిదశలో ఉంది. కష్టమైన రహదారుల్లో ప్రయాణం చేయటానికి మామూలు రెండు చక్రాలు తిరిగే టూవీల్ డ్రైవ్ లు పనిచేయవు. వీటిలో వెనక చక్రాలను యంత్రము తిప్పుతుంటుంది. ముందు చక్రాలు ఆ ఊపుతో ముందుకు వెళుతుంటాయి. మట్టి, బురద దారుల్లో అలా కాకా నాలుగు చక్రాలూ తిరిగే విధానం, ఫోర్ వీలర్ కొందామనుకున్నారు. అలాంటి సామర్థ్యం ఇండియాలో మహేంద్రా కంపెనీ వారి జీపులకే ఉంది. ఆ పనిమీద ఢిల్లి లో ఉన్న హెల్త్ సెక్రెటరీ గారి దగ్గరకు వెళ్ళాడు డా.ల్యారీ. తమ అవసరాలను వివరించి, చేయవలసిన పనులను చెప్పాడు. "మహేంద్ర ఫోర్ వీలర్ జీప్స్ 200 కొనాలను కుంటున్నాం, మీ అనుమతి కావాల"ని కోరాడు.

సెక్రటరీ అప్పుడే గుడి నుంచి వచ్చినట్టుగా ఉన్నాడు. చాలా పవిత్రంగా, పరమ భక్తునిగా, పెద్ద మనిషిలా కనిపిస్తున్నాడు. పని అయిపోతుందిలే అనుకున్నాడు ల్యారీ.

కార్యదర్శి "మంచిది బాబూ, 'మీకు మహేంద్రా జీపులు కావాలా? మహేంద్ర ఎందుకు మా కజిన్ బ్రదర్ ఫ్యాక్టరీ ఉంది. వాళ్లు స్టాండర్డ్ జీపులు తయారు చేస్తారు. వాటిని కొనండి" అని సలహా ఇచ్చాడు.
కాని ఆయన చెప్పినవి కొండలు, గుట్టల్లో వెళ్లలేవు. అవి టూవీలర్ డ్రైవ్ లు. మహేంద్ర ఫోర్ వీలర్ కాబట్టి అలాంటివి ఉండాలి అని నిజాయితీగా చెప్పాడు. "నీ పరిస్థితి నాకు అర్థమైంది బాబూ, నేను చెప్పేది కూడా నువ్వు ఆలోచించు. నా మాట విని స్టాండర్డ్ జీపులు కొంటే నాతో సత్సంబంధాలు ఉంటాయి, లేదు, మహేంద్రా జీపులే కావాలంటే దానికి ఎంత సమయం పడుతుందో నేను చెప్పలేను" అన్నాడు.
ల్యారీకి ఇదంతా కొత్తగా అనిపించింది. అక్కడ వాళ్ళు చెప్పారు. ఆయన లంచం అడుగుతున్నాడట. ఇక్కడ గత 3-4 ఏళ్లుగా ఎన్నో కార్యక్రమాలను స్వచ్ఛందంగా, స్వచ్ఛంగా నడుపుతున్న ల్యారీకి ఒక సందేహం కలిగింది. ఏది ధర్మం, ఏది న్యాయం, ఏం చేయాలి అని మధన పడుతున్నాడు. సెక్రటరీ తన తుది తీర్పుగా, హెచ్చరికను జోడించి ఇలా చెప్పాడు. "మా జీపులు అయితే 24 గంటల్లో మంజూరు చేస్తా, మీకు మహేంద్ర జీపులే, ఫోర్ వీల్ డ్రైవ్ లే కావాలంటే ఎన్ని రోజులు పడుతుందో చెప్పలేను. నాకు 48 గంటల్లోగా నీ నిర్ణయం చెప్పు" అని సంభాషణ ముగించాడు.
ల్యారీకి ధర్మసంకటం. నీతికి, అవినీతికి పోరాటం. అదే సమయంలో డా.ల్యారీకీ రామగోవింద అనే ఆధ్యాత్మిక గురువు కనిపించాడు. ఆయన అంతకు ముందే ల్యారీకి పరిచయం. ఆయనను కలుసుకునే సందర్భం వచ్చింది.
ఆయన సమస్యను క్షుణ్ణంగా విన్నాడు. "ల్యారీ, ఇక్కడ నిన్ను నువ్వు భూతద్దంలో చూసుకుంటున్నావు. నీ నిజాయితీ, నీ నిబద్ధతా చాలా విలువైనవే, కాదనటం లేదు. వాటన్నిటి కంటే కూడా అటువైపు వేలాది మంది మశూచి రోగుల ప్రాణాలు విలువైనవి. వాళ్ళ కోసం నువ్వుచేసే త్యాగాన్ని అవినీతి అనుకోవద్దు" అని హితవు బోధించాడు. సరే ఇంకా సెక్రటరీతో తగాదా పడితే అసలుకే మోసం వస్తుంది. పోనీలే, ఆయన చెప్పిన టూవీలర్స్ నే తీసుకుని వాటిని మంచి దారులు ఉన్న పట్టణాలలో వాడుకుంటూ ఫోర్ వీలర్స్ ని అటవీ ప్రాంతాలకు పంపించవచ్చులే అని నిర్ణయానికి వచ్చాడు.
తన మనసుకు సర్దిచెప్పుకొని, రాజీపడి ఆయన చెప్పినవే తీసుకుంటానని చెప్పడానికి అక్కడి వెళ్ళాడు. కొత్త వార్త తెలిసింది. ఆ ముందురోజే ఆ సెక్రటరీని అవినీతి ఆరోపణల మీద మరోచోటికి బదిలీ చేశారట. కొత్తగా వచ్చిన సెక్రటరీ ఉన్నాడు. ఆయనను కలసి డా.ల్యారీ విషయం వివరించి ఫోర్ వీలర్స్ 0200 కావాలి,అని విజ్ఞప్తి చేశాడు. ఆయన వెంటనే "దానిదేముంది, ఆర్డర్ ఇద్దాం" అని వెంటనే అనుమతి ఇచ్చాడు. కాగల కార్యం గంధర్వులే తీరుస్తారు అన్నట్లు ల్యారీ సమస్య పరిష్కారం అయింది. ఇది ల్యారీకి కొత్త అనుభవం.

2020 ఫిబ్రవరి 11 న, ప్రసారమైన ఈ టాక్ షోని ఇక్కడ వినవచ్చు

COMMENTS